Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

17 päivänä maaliskuuta 2016*

Ennakkoratkaisupyyntö — Verolainsäädäntö — Arvonlisävero — Direktiivi 2006/112/EY — 135 artiklan 1 kohdan a alakohta — Vakuutustoiminnan alaa koskeva vapautus — Vakuutustoiminnan ja siihen liittyvien vakuutuksenvälittäjän ja vakuutusasiamiehen palvelujen suoritusten käsitteet — Vahingonselvitystoimintaa koskevat palvelut vakuutuksenantajan nimissä ja tämän lukuun

Asiassa C-40/15,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Naczelny Sąd Administracyjny (ylin hallintotuomioistuin, Puola) on esittänyt 19.11.2014 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 2.2.2015, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Minister Finansów

vastaan

Aspiro SA, aiemmin BRE Ubezpieczenia sp. z o.o.,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto)

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja R. Silva de Lapuerta sekä tuomarit A. Arabadjiev, J.-C. Bonichot, C. G. Fernlund (esittelevä tuomari) ja S. Rodin,

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: hallintovirkamies K. Malacek,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 2.12.2015 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Minister Finansów, asiamiehinään B. Rogowska-Rajda, J. Kaute ja M. Lubiński,

— Aspiro SA, edustajinaan veroneuvojat M. Szafarowska, T. Michalik ja M. Spychalski,

— Puolan hallitus, asiamiehinään B. Majczyna ja K. Maćkowska,

— Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehinään L. Christie ja S. Brandon, avustajanaan barrister E. Mitrophanous,

— Euroopan komissio, asiamiehinään L. Lozano Palacios ja M. Owsiany-Hornung,

* Oikeudenkäyntikieli: puola.

kuultuaan julkisasiamiehen 23.12.2015 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä 28.11.2006 annetun neuvoston direktiivin 2006/112/EY (EUVL L 347, s. 1; jäljempänä arvonlisäverodirektiivi) 135 artiklan 1 kohdan a alakohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Minister Finansów (valtiovarainministeri) ja Aspiro SA, aiemmin BRE Ubezpieczenia sp. z o.o. (jäljempänä Aspiro), ja joka koskee arvonlisäverosta, joka liittyy Aspiron vakuutusyrityksen nimissä ja tämän lukuun suorittamiin vahingonselvityspalveluihin, vapauttamista koskevaa tulkintaratkaisua.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on vapautettava verosta seuraavat liiketoimet:

”a) vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnat, mukaan lukien näihin liiketoimiin liittyvät vakuutuksenvälittäjän ja vakuutusasiamiehen palvelujen suoritukset.”

4 Kyseinen 135 artiklan 1 kohdan a alakohta vastaa jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta – yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste – 17.5.1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY (EYVL L 145, s. 1) 13 artiklan B kohdan a alakohtaa, jonka se on korvannut.

5 Arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan d ja f alakohdassa säädetään kahden muun liiketoimityypin arvonlisäverosta vapauttamisesta:

”d) liiketoimet, mukaan lukien välitys, jotka koskevat talletus- ja käyttötilejä, maksuja, tilisiirtoja, saamisia, shekkejä ja muita siirrettäviä asiakirjoja, lukuun ottamatta saamisten perimistä;

– –

f) liiketoimet, mukaan lukien välitys mutta lukuun ottamatta hallintoa ja tallessapitoa, jotka koskevat osakkeita, yhtiö- ja yhteenliittymäosuuksia, obligaatioita ja muita arvopapereita, ei kuitenkaan tavaroiden hallintaan oikeuttavia asiakirjoja ja 15 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja oikeuksia ja arvopapereita.”

Puolan oikeus

6 Tavaroista ja palveluista kannettavasta verosta 11.3.2004 annetun lain (ustawa o podatku od towarów i usług), sellaisena kuin sitä sovellettiin pääasian tosiseikkojen tapahtumahetkellä (Dz. U. 2011, nro 177, järjestysnro 1054; jäljempänä arvonlisäverolaki), 43 §:n 1 momentin 37 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Verosta vapautetaan vakuutuspalvelut, jälleenvakuutuspalvelut, vakuutus- ja jälleenvakuutuspalvelujen välityspalvelut sekä vakuutuksenantajan suorittamat palvelut hänen kolmannen lukuun tekemiensä vakuutussopimusten osalta, lukuun ottamatta sellaisten oikeuksien luovutusta, jotka on hankittu vakuutussopimusten ja jälleenvakuutussopimusten täyttämisen yhteydessä.”

7 Kyseisen lain 43 §:n 13 momentissa säädetään seuraavaa:

”Verovapautusta sovelletaan myös sellaisen 1 momentin 7 ja 37–41 kohdassa mainitun palvelun osatekijän muodostavan palvelun suorittamiseen, joka muodostaa erillisen kokonaisuuden ja on ominainen ja tarpeen 1 momentin 7 ja 37–41 kohdan perusteella verosta vapautetun palvelun suorittamiseksi.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

8 Aspiro, joka on Varsovaan sijoittautunut yhtiö, on arvonlisäverovelvollinen. Se suorittaa vakuutusyrityksen nimissä ja tämän lukuun kaikkia vahingonselvitystoimintaan liittyviä palveluja kyseisen yrityksen kanssa tekemänsä sopimuksen perusteella. Sille maksetaan kiinteämääräinen korvaus asianomaisen vahingon tyypin mukaan.

9 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää, että Aspiro ei ole vakuutusyritys, vakuutuksenvälittäjä eikä vakuutusasiamies. Se ei erityisesti ole vastuussa vakuutettuihin nähden. Kyseisen sopimuksen nojalla Aspirolla on seuraavat 18 tehtävää, joista tietyt se on siirtänyt ulkopuoliselle alihankkijalle:

— vahinkoja koskevien ilmoitusten vastaanotto

— vahinkojen kirjaaminen tietojärjestelmään ja vahingonselvitysmenettelyn aikana koottujen tietojen päivittäminen

— vahinkojen syiden ja niiden olosuhteiden määrittäminen vahingoittuneen omaisuuden ja vahinkopaikan tutkiminen mukaan lukien, edellytetyn asiakirja-aineiston laatiminen ja tarvittavien toimien toteuttaminen vastuun, vahingon ja vahingonkorvauksen sekä edunsaajalle kuuluvien etuuksien määrittämiseksi

— kirjeenvaihto asiakkaiden kanssa sellaiset lakiin perustuvat tiedoksiannot mukaan lukien, jotka koskevat vahinkoa kärsineitä tai vakuutettuja henkilöitä, sekä kirjeenvaihto muiden vahingonselvitysmenettelyssä mukana olevien tahojen kanssa

— vahinkoasioiden käsittely asiakirja-aineiston tarkastelun perusteella ja tätä koskevien päätösten tekeminen

— liikennevahinkojen tekninen arviointi ja niitä koskevat mahdolliset lisäarvioinnit

— vahingon laajuuden osoittavan kuva-aineiston laatiminen

— vahinkoilmoituksen tekemisen yhteydessä vaadittavien asiakirjojen kopiointi

— vahingonkorvaus-/etuusvaatimusten käsittelyssä tarvittavan täysimääräisen aineiston valmistelu

— vahinkoasiakirjojen arkistointi

— vahingonselvitystä ja vakuutussopimuksen edunsaajan oikeuksia koskevien tietojen toimittaminen viimeksi mainitulle

— vaatimukset kolmansia kohtaan tuomioistuinmenettelyjä lukuun ottamatta

— vahingonselvitystä koskevien valitusten ja kantelujen tutkiminen

— vahinkoasiakirjojen saattaminen tähän oikeutettujen henkilöiden nähtäväksi

— tilisiirtojen ja maksumääräysten valmistelu tietojärjestelmässä

— vahingonselvitykseen liittyvän kirjeenvaihdon lähettäminen ja vastaanotto

— vahinkoasian käsittelyä koskevan raportin laatiminen asiakkaan pyynnöstä

— vakuutussopimuksen mukaiset vahingonselvityksen edellyttämät muut toimet, jotka liittyvät edellä kuvattuihin toimiin.

10 Aspiro esitti valtiovarainministerille tulkintaratkaisua koskevan pyynnön selvittääkseen, onko sen suorittamat vahingonselvittämispalvelut vapautettu arvonlisäverosta arvonlisäverolain mukaisesti.

11 Aspiron mukaan sen suorittamat toimet, jotka tehdään vakuutusyrityksen nimissä ja tämän lukuun valtuutuksen perusteella, ovat Puolan oikeudessa tarkoitettua vakuutustoimintaa. Ne muodostavat erillisen kokonaisuuden, joka liittyy kokonaan kyseisen vakuutusyrityksen toimintaan ja on tälle välttämätön, eikä niillä ole omaa päämäärää. Aspiro katsoo, että kyseiset toimet muodostavat yhden ainoan ja luonteeltaan monitahoisen palvelujen suorituksen, joka on vapautettava kokonaisuudessaan arvonlisäverosta.

12 Valtiovarainministeri hyväksyi 31.8.2012 antamassaan ratkaisussa Aspiron näkemyksen vain osittain. Hän katsoi, että yksinomaan kyseisten toimien viides ryhmä eli vahinkoasioiden käsitteleminen asiakirja-aineiston tarkastelun perusteella ja vahingon kattamista koskevan päätöksen tekeminen, on vakuutustoimintaa. Hän katsoi, että kaikki Aspiron suorittamat muut toimet liittyvät vahingonselvitykseen, mutta ne eivät ole vakuutustoimintaa. Kyseisen ministerin mukaan niihin ei näin ollen sovelleta vapautusta, koska ne ovat luonteeltaan teknisiä ja hallinnollisia ja ne voidaan suorittaa muun toiminnan kuin vakuutustoiminnan yhteydessä.

13 Aspiro riitautti edellä mainitun ratkaisun Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawiessa (Varsovan voivodikunnan hallintotuomioistuin). Viimeksi mainittu hyväksyi kanteen ja kumosi edellä mainitun ratkaisun, koska se katsoi, että Puolan lainsäätäjä oli laajentanut vapautusta arvonlisäverodirektiivissä säädetystä mutta että valtiovarainministeri ei voinut asettaa verovelvolliselle kyseisessä direktiivissä säädettyä tiukempia ehtoja.

14 Valtiovarainministeri teki kassaatiovalituksen edellä mainitusta tuomiosta.

15 Naczelny Sąd Administracyjnyillä (ylin hallintotuomioistuin) on epäilyjä siitä, laajennetaanko arvonlisäverolain 43 §:n 13 momentin kaltaisella säännöksellä virheellisesti arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan a alakohdan säännöksiä ja voidaanko Aspiron suorittamien kaltaiset palvelut vapauttaa arvonlisäverosta, minkä vuoksi se on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan a alakohtaa tulkittava siten, että tässä säännöksessä tarkoitetut vapautukset koskevat nyt käsiteltävän asian kohteena olevan kaltaisia palveluja, joita kolmas suorittaa vakuutusyhtiön puolesta vakuutuksenantajan nimissä ja lukuun, kun kolmas ei ole missään oikeudellisessa suhteessa vakuutettuun?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

Tutkittavaksi ottaminen

16 Aspiro väittää, että pääasiassa nousee esiin yksinomaan kansallisen oikeuden tulkintaongelma, minkä vuoksi se ei koske unionin oikeutta. Kyseisen yhtiön mukaan esitetyllä kysymyksellä ei näin ollen ole merkitystä asian ratkaisemiseksi, minkä vuoksi se on jätettävä tutkimatta. Aspiro korostaa, että jopa tilanteessa, jossa arvonlisäverolain 43 §:n 13 momentissa otettaisiin käyttöön vapautus, josta ei säädetä arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan a alakohdassa, kansalliset viranomaiset eivät voisi velvoittaa yksityistä noudattamaan direktiivin säännöksiä tiukempia säännöksiä.

17 Tästä on muistettava, että SEUT 267 artiklan mukaisessa unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välisessä yhteistyössä yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Jos esitetty kysymys koskee unionin oikeuden tulkintaa, unionin tuomioistuimen on näin ollen lähtökohtaisesti ratkaistava se. Unionin tuomioistuin voi jättää tutkimatta kansallisen tuomioistuimen esittämän pyynnön ainoastaan, jos on ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeuden tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (ks. tuomio PreussenElektra, C-379/98, EU:C:2001:160, 38 ja 39 kohta sekä tuomio Melki ja Abdeli, C-188/10 ja C-189/10, EU:C:2010:363, 27 kohta).

18 Käsiteltävässä asiassa on muistutettava, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tulkittava kansallista lainsäädäntöä mahdollisimman pitkälle unionin oikeuden mukaisesti (ks. mm. tuomio Pfeiffer ym., C-397/01–C-403/01, EU:C:2004:584, 113 kohta) ja käsiteltävässä asiassa arvonlisäverodirektiivin mukaisesti. Kun kyseinen tuomioistuin pohtii sellaisen kansallisen säännöksen ulottuvuutta, johon vedotaan pääasiassa ja jolla pannaan arvonlisäverodirektiivi täytäntöön, ei ole ilmeistä, että unionin tuomioistuimelle esitetty kysymys, joka koskee kyseisen direktiivin tulkintaa, on merkityksetön asian ratkaisemiseksi.

19 Ennakkoratkaisukysymys on näin ollen otettava tutkittavaksi.

Pääasia

20 Aluksi on muistutettava, että arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen vapautusten määrittelyyn käytettyjä ilmaisuja on tulkittava suppeasti, koska ne ovat poikkeus siitä yleisestä periaatteesta, jonka mukaan arvonlisäveroa peritään jokaisesta verovelvollisen suorittamasta vastikkeellisesta palvelusta (ks. tuomio BGŻ Leasing, C-224/11, EU:C:2013:15, 56 kohta).

21 Esitettyyn kysymykseen vastaamiseksi on selvitettävä, onko Aspiron harjoittaman kaltainen vahingonselvitystoiminta arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetun ”vakuutustoiminnan” harjoittamista tai onko se luokiteltavissa siinä tarkoitetuksi ”näihin liiketoimiin liittyvien vakuutuksenvälittäjän ja vakuutusasiamiehen palvelujen suoritukseksi”.

22 Ensinnäkin vakuutustoiminnasta on muistutettava, että sille on yleisesti hyväksytyn mukaisesti ominaista, että vakuutuksenantaja sitoutuu ennakolta maksettua vakuutusmaksua vastaan suorittamaan vakuutetulle vakuutustapahtuman sattuessa suoritteen, josta on sovittu sopimusta tehtäessä (tuomio CPP, C-349/96, EU:C:1999:93, 17 kohta ja tuomio Taksatorringen, C-8/01, EU:C:2003:621, 39 kohta).

23 Oikeuskäytännön mukaan ilmaisulla ”vakuutustoiminta” ei tarkoiteta yksinomaan vakuutuksenantajien itsensä suorittamia liiketoimia ja se on periaatteessa riittävän laaja sisältämään sellaisen verovelvollisen myöntämän vakuutuksen, joka ei itse ole vakuutuksenantaja mutta joka hankkii ryhmävakuutuksen avulla tällaisen vakuutusturvan asiakkailleen käyttämällä sellaisen vakuutuksenantajan palveluja, joka sitoutuu vastaamaan vakuutetusta riskistä. Tällainen toiminta edellyttää kuitenkin luonteensa vuoksi vakuutuspalvelun tarjoajan ja henkilön, jonka riskit vakuutuksella katetaan, eli vakuutetun välistä sopimussuhdetta (ks. tuomio Taksatorringen, C-8/01, EU:C:2003:621, 40 ja 41 kohta).

24 Käsiteltävässä asiassa Aspiron kaltainen palvelujen tarjoaja ei itse sitoudu takaamaan vakuutetulle riskin kattamista eikä sillä ole minkäänlaista sopimussuhdetta vakuutettuun.

25 Vaikka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kuvailema pääasiassa kyseessä oleva vahingonselvityspalvelu onkin vakuutustoiminnan olennainen osatekijä, koska siihen kuuluu käsiteltävässä asiassa vastuun ja vahingon suuruuden määrittäminen sekä päätös maksaa vakuutuksenottajalle korvaus tai kieltäytyä maksamasta tälle korvausta, on näin ollen todettava, että tämä vakuutuksenantajalle tarjottava palvelu ei voi olla arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua vakuutustoimintaa.

26 Tämä toteamus saa lisäksi tukea tämän tuomion 20 kohdassa mieleen palautetusta tarpeesta tulkita yleisestä arvonlisäverojärjestelmästä tehtyjä poikkeuksia suppeasti.

27 Edellä mainittua toteamusta ei voida kumota Aspiron ja Puolan hallituksen väitteellä, jonka mukaan vakuutustoimintaa on kohdeltava arvonlisäveron osalta samalla tavoin kuin rahoituspalveluja. Kyseisen yhtiön ja kyseisen hallituksen mukaan vahingonselvityspalvelut ovat vakuutustoiminnan avaintekijä, joka samalla muodostaa erillisen osatekijän, joten niihin on sovellettava arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädettyä vapautusta rahoituspalvelujen osalta hyväksytyn ratkaisun tavoin. Tämä analyysi saa niiden mukaan vahvistuksen direktiivin 2006/112 muuttamisesta vakuutus- ja rahoituspalvelujen kohtelun osalta annetusta ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi (KOM(2007) 747 lopullinen), jonka komissio esitti 28.11.2007.

28 Eräässä rahoituslaitoksia koskeneessa tuomiossa on tosin todettu, että jos suoritetut palvelut kokonaisuutena tarkasteltuina – kyseisessä tuomiossa tietyt tietojenkäsittelypalvelut – ovat erillinen kokonaisuus ja täyttävät arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan d ja f kohdassa kuvailtujen rahoituspalvelujen tyypillisiä ja olennaisia tehtäviä, niihin sovelletaan kyseisessä säännöksessä säädettyä vapautusta (ks. vastaavasti tuomio SDC, C-2/95, EU:C:1997:278, 66 kohta).

29 Oikeuskäytännössä on kuitenkin katsottu, että analogiaa rahoituspalvelujen kanssa ei voida soveltaa vakuutustoiminnan alalla, ja siinä on korostettu arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan a alakohdan, joka koskee puhtaasti vakuutustoimintaa, ja sen 135 artiklan 1 kohdan d ja f alakohdan, jotka liittyvät tiettyjä pankkitoimintoja ”koskeviin” liiketoimiin, sanamuotojen välistä eroa (ks. vastaavasti tuomio Taksatorringen, C-8/01, EU:C:2003:621, 43 kohta).

30 Koska neuvosto ei lisäksi hyväksynyt tämän tuomion 27 kohdassa mainittua ehdotusta direktiiviksi, sillä ei missään tapauksessa ole merkitystä voimassa olevan lainsäädännön tulkinnassa eikä sillä siis voida oikeuttaa arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan a alakohdan tulkintaa, joka perustuu analogisesti kyseisen direktiivin 135 artiklan 1 kohdan d ja f alakohdan tulkintaan.

31 On lisäksi todettava, että verotuksen neutraalisuuden periaatteella ei aseteta kyseenalaiseksi tämän tuomion 25 kohdassa esitettyä toteamusta. Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 28 kohdassa, mainitun periaatteen nojalla ei voida laajentaa vapautuksen soveltamisalaa yksiselitteisen säännöksen puuttuessa. Mainittu periaate ei nimittäin ole primaarioikeuden määräys, joka voisi määrittää vapautuksen pätevyyden, vaan tulkintaperiaate, jota on sovellettava samanaikaisesti vapautusten suppean tulkinnan periaatteen kanssa (ks. vastaavasti tuomio Deutsche Bank, C-44/11, EU:C:2012:484, 45 kohta).

32 Toiseksi on selvitettävä, muodostavatko pääasiassa kyseessä olevat palvelujen suoritukset ”[vakuutustoimintaan] liittyvien vakuutuksenvälittäjän ja vakuutusasiamiehen palvelujen suorituksen”, jolloin ne voidaan vapauttaa arvonlisäverosta.

33 Kun on yhtäältä kyse käsitteestä ”[vakuutustoimintaan] liittyvien palvelujen suoritus”, on todettava – kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 31 kohdassa –, että sana ”liittyvät” on riittävän laaja kattamaan eri suoritukset, jotka ovat yhteydessä vakuutustoimintaan, ja muun muassa vahingonselvityksen, joka on yksi kyseisen toiminnan olennaisista osista.

34 Toisaalta edellytyksen, jonka mukaan vakuutuksenvälittäjän ja vakuutusasiamiehen on vastattava asianomaisista suorituksista, osalta on selvitettävä, voidaanko katsoa, että Aspiron kaltaisen palvelujen suorittajan toiminnasta, joka muodostuu vahingonselvityksestä vakuutusyrityksen nimissä ja sen lukuun, vastaavat tällaiset vakuutuksenvälittäjät tai vakuutusasiamiehet.

35 Tämän osalta ratkaisevaa ei ole se, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen suorittaman tosiseikkojen kuvauksen mukaan Aspiro ei ole vakuutuksenvälittäjä eikä vakuutusasiamies. Kyseisen yhtiön muodollinen asema ei nimittäin voi riittää sen määrittämiseen, kuuluuko sen toiminta vapautuksen soveltamisalaan vai ei.

36 Kuten oikeuskäytännössä on jo todettu, on tarkasteltava kyseisten toimintojen sisältöä (ks. vastaavasti tuomio Arthur Andersen, C-472/03, EU:C:2005:135, 32 kohta; tuomio Abbey National, C-169/04, EU:C:2006:289, 66 kohta ja tuomio J.C.M. Beheer, C-124/07, EU:C:2008:196, 17 kohta).

37 Tämä tarkastelu edellyttää kahden edellytyksen täyttymistä. Palvelun suorittajan on ensinnäkin oltava yhteydessä sekä vakuutuksenantajaan että vakuutettuun (tuomio Taksatorringen, C-8/01, EU:C:2003:621, 44 kohta). Tämä yhteys voi olla yksinomaan välillinen, jos palvelunsuorittaja on vakuutuksenvälittäjän tai vakuutusasiamiehen alihankkija (ks. vastaavasti tuomio J.C.M. Beheer, C-124/07, EU:C:2008:196, 29 kohta). Toiminnan on toiseksi katettava vakuutusasiamiehen tehtävän olennaiset seikat, joihin kuuluvat esimerkiksi potentiaalisten asiakkaiden etsiminen ja näiden saattaminen yhteen vakuutuksenantajan kanssa (ks. vastaavasti tuomio Arthur Andersen, C-472/03, EU:C:2005:135, 33 ja 36 kohta).

38 Aspiron kaltainen palvelujen suorittaja täyttää ensimmäisen näistä edellytyksistä. Se on nimittäin suorassa yhteydessä vakuutusyritykseen, koska se harjoittaa toimintaansa kyseisen yrityksen nimissä ja sen lukuun, ja se on välillisessä yhteydessä vakuutettuun vahinkojen tutkimisen ja hallinnoimisen yhteydessä.

39 Kun on puolestaan kyse edellä mainituista edellytyksistä toisesta, joka koskee vakuutuksenvälittäjien ja vakuutusasiamiesten tai näiden alihankkijoiden suorittamia palveluja, on todettava, että näiden on liityttävä luonteeltaan vakuutuksenvälittäjän tai vakuutusasiamiehen ammattiin, joka muodostuu asiakkaiden etsimisestä ja näiden saattamisesta yhteen vakuutuksenantajan kanssa vakuutussopimusten

tekemiseksi (ks. mm. tuomio Taksatorringen, C-8/01, EU:C:2003:621, 45 kohta; tuomio Arthur Andersen, C-472/03, EU:C:2005:135, 36 kohta ja tuomio J.C.M. Beheer, C-124/07, EU:C:2008:196, 18 kohta). Alihankkijasta on todettava, että tämän on osallistuttava vakuutussopimusten tekemiseen (ks. vastaavasti tuomio J.C.M. Beheer, C-124/07, EU:C:2008:196, 9 ja 18 kohta).

40 Toiminta, joka muodostuu vahingonselvityksestä vakuutuksenantajan nimissä ja tämän lukuun pääasiassa kyseessä olevalla tavalla, ei liity mitenkään potentiaalisten asiakkaiden etsimiseen ja näiden saattamiseen yhteen vakuutuksenantajan kanssa vakuutussopimusten tekemiseksi.

41 Tästä seuraa, että tällainen toiminta ei kuulu arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen ”vakuutuksenvälittäjän ja vakuutusasiamiehen” palvelujen suoritusten soveltamisalaan.

42 Niiden palvelujen tavoin, jotka olivat kyseessä tuomioon Arthur Andersen (C-472/03, EU:C:2005:135) johtaneessa tapauksessa, vahingonselvityspalveluja, joita Aspiron kaltainen palveluntarjoaja suorittaa, on pidettävä vakuutusyrityksen toiminnoista irrotettuna toiminnan osana eikä vakuutusasiamiehen suorittamina palveluina (ks. vastaavasti tuomio Arthur Andersen, C-472/03, EU:C:2005:135, 38 kohta).

43 Tässä tilanteessa ei ole tarpeen viitata Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen tavoin vakuutusedustuksesta 9.12.2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/92/EY (EYVL 2003, L 9, s. 3) 2 artiklan 3 alakohdassa esiintyvään ”vakuutusedustuksen” käsitteeseen eikä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden sekä palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi vakuutusasiamiesten ja vakuutuksenvälittäjien (ryhmästä 630 ISIC) toiminnassa sekä erityisesti kyseistä toimintaa koskevista siirtymätoimenpiteistä 13.12.1976 annetun neuvoston direktiivin 77/92/ETY (EYVL 1977, L 26, s. 14) 2 artiklan 1 kohdassa mainittuihin vakuutuksenvälittäjän ja vakuutusasiamiehen toiminnan käsitteisiin, jotka direktiivillä 2002/92 korvattiin. Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 46 kohdassa, kyseisillä direktiiveillä pyritään edistämään asianomaisten palvelujen vapaata liikkuvuutta unionissa ja niillä on arvonlisäverodirektiivistä erillinen tavoite. Kyseessä olevia määritelmiä ei näin ollen voida käyttää sellaisinaan arvonlisäverosta vapautettujen liiketoimien soveltamisalan määrittämiseksi arvonlisäverodirektiivin yhteydessä.

44 Tästä seuraa, että pelkästään sitä, että vahinkojen käsittely on uskottu kolmannelle ilman, että tähän ulkoistamiseen liittyisi potentiaalisten asiakkaiden etsiminen ja näiden saattaminen yhteen vakuutusyrityksen kanssa vakuutussopimusten tekemiseksi, ei ole vapautettu arvonlisäverosta.

45 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että esitettyyn kysymykseen on vastattava, että arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevien kaltaiset vahingonselvityspalvelut, jotka kolmas suorittaa vakuutusyrityksen nimissä ja tämän lukuun, eivät kuulu kyseisessä säännöksessä säädetyn vapautuksen soveltamisalaan.

Oikeudenkäyntikulut

46 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto), on ratkaissut asian seuraavasti:

Yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä 28.11.2006 annetun neuvoston direktiivin 2006/112/EY 135 artiklan 1 kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevien kaltaiset vahingonselvityspalvelut, jotka kolmas suorittaa vakuutusyrityksen nimissä ja tämän lukuun, eivät kuulu kyseisessä säännöksessä säädetyn vapautuksen soveltamisalaan.

Allekirjoitukset